

نقش محوری دادستان در پیشگیری از جرم

به انضمام قانون پیشگیری از جرم مصوب ۷ شهریور ۱۳۹۴ مجلس شورای اسلامی

مؤلفین:

سیمین احمدی - مهناز احمدی

عنوان و نام پدیدآور: نقش محوری دادستان در پیشگیری از جرم: به انضمام قانون پیشگیری از جرم مصوب ۷ شهریور ۱۳۹۴ مجلس شورای اسلامی / مولفین سیمین احمدی، مهناز احمدی.
مشخصات نشر: تهران: فروش، ۱۳۹۶.

شایک: ۹-۳۹-۸۸۱۴-۶۰۰-۹۷۸

وضعیت فهرستی نویسی: فیفا

رده‌بندی کنج‌ره: ۱۲۶۷ ن ۳ الف / ۱۶۱۵ KMH

رده‌بندی دیویتی: ۳۴۵/۵۵۰۱

شماره کتابشناسی ملی: ۴۰۱۳۱۲

به انضمام قانون پیشگیری از جرم مصوب ۷ شهریور ۱۳۹۰ مجلس شورای اسلامی
سیمین احمدی - مهناز احمدی

ناظر فنی: صدیقہ طلایی

صفحہ آرا: معین دلاوری

طراح جلد: علی عشقی

نوبت چاپ: اول - بهار ۱۳۹۶

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

قیمت: ۷۵۰۰۰ ریال

کلیه حقوق چاپ و نشر مخصوص و محفوظ ناشر است.

آدرس: تهران - میدان انقلاب اسلامی - خیابان کارگر شمالی بالاتر از نصرت - پلاک ۱۱۴۶

تلفن: ۶۶۵۶۹۸۹۱ و ۶۶۹۳۱۶۶۹، دو، نگار: ۸۹۷۸۴۵۵۸

وب سایت: www.hamyari.in

فهرست مطالب

۹	 پیشگفتار
۱۱	فصل اول: واژه شناسی، مفهوم و طبقه‌بندی پیشگیری از جرم
۱۲	 مبحث اول: دادسرا و مقامات آن
۱۲	 گفتار اول: دادسرا
۱۲	 گفتار دوم: مقامات دادسرا
۱۳	 بند اول: دادستان
۱۳	 بند دوم: دادیار
۱۴	 بند سوم: معاونین دادستان و دادیار
۱۴	 بند چهارم: بازپرس
۱۴	 مبحث دوم: پیشگیری از جرم
۱۵	 گفتار اول: سیر تاریخی نهاد تعقیب
۱۷	 گفتار دوم: سیر تاریخی پیشگیری از جرم
۲۱	 گفتار سوم: میانی پیشگیری از جرم
۲۲	 گفتار چهارم: انواع پیشگیری
۲۲	 بند اول: تقسیم‌بندی جرم‌شناسان معاصر
۲۶	 بند دوم: تقسیم‌بندی کنشی
۲۸	 بند سوم: تقسیم‌بندی واکنشی
۳۲	فصل دوم: نقش پیشگیرانه دادستان در مرحله پیشینی و پسینی وقوع جرم
۳۳	 مبحث اول: مرحله پیشینی از وقوع جرم
۳۳	 گفتار اول: برقراری اصول فراگیر عدالت اجتماعی
۳۴	 گفتار دوم: برقراری امنیت و ارزش‌های اجتماعی
۳۵	 گفتار سوم: برقراری اصول قوانین حمایتی
۳۸	 گفتار چهارم: استفاده از مشارکت سازمان‌های مردم‌نهاد
۴۰	 گفتار پنجم: همکاری در فرآیند اطلاع‌رسانی عمومی
۴۱	 گفتار ششم: جمع‌آوری آمار و اطلاعات

۴۲	گفتار هفتم: تشخیص جرایم ارتكابی از حیث نوع جرم
۴۳	گفتار هشتم: تشریفات دلیل آوری
۴۶	گفتار نهم: تشکیل پرونده شخصیت
۴۷	گفتار دهم: تعامل با سازمان‌های پیشگیری از جرم
۴۸	مبحث دوم: مرحله‌ی پس از وقوع جرم
۴۸	گفتار اول: کشف جرم
۴۹	گفتار دوم: تعقیب متهم
۵۲	گفتار سوم: تعیین تکلیف اموال ناشی از جرم
۵۵	گفتار چهارم: مراقبت رات برمان
۵۹	فصل سوم: پیشگیری از جرم: مبنای تقسیم‌بندی جرم شناسی
۶۰	مبحث اول: پیشگیری اول: از جرم
۶۰	گفتار اول: دادستان در ستاد پیشگیری - ناظرت اجتماعی
۶۱	گفتار دوم: دادستان در ستادهای پیشگیری مبارزه با جرایم خاص
۶۲	گفتار سوم: دادستان در شورای عالی پیشگیری از وقوع جرم
۶۲	گفتار چهارم: دادستان در دبیرخانه پیشگیری و سبیل با رایج مآوری اطلاعات
۶۳	گفتار پنجم: دادستان در شورای حفظ حقوق بیت المال در رابطه با امور اراضی و منابع طبیعی
۶۴	گفتار ششم: دادستان در سایر سازمان‌ها و امور نظارتی
۶۴	بند اول: سازمان زندان‌ها
۶۵	بند دوم: ستاد مبارزه با مواد مخدر
۶۶	بند سوم: اتحادیه کانون وکلا
۶۶	مبحث دوم: پیشگیری ثانویه
۶۷	گفتار اول: حفظ نظم و امنیت عمومی
۶۷	گفتار دوم: ریاست و نظارت بر کار ضابطین دادگستری
۶۸	گفتار سوم: تشکیل پلیس برای بازداشت متهم تحت نظر
۶۸	گفتار چهارم: توجه به اعتبار گزارش ضابطین
۷۰	گفتار پنجم: نظارت بر مراجع تحقیق
۷۲	گفتار ششم: حفظ اموال، اراضی و املاک عمومی و دولتی
۷۳	گفتار هفتم: حفظ منابع ملی

۷۳	گفتار هشتم: نقش دادستان در امور حسبی
۷۳	بند اول: حفظ حقوق صغار
۷۵	بند دوم: حفظ حقوق مجانین
۷۸	مبحث سوم: پیشگیری ثالث
۷۹	گفتار اول: آزادی مشروط
۷۹	گفتار دوم: تعلیق مجازات
۸۰	گفتار سوم: تعلیق تعقیب
۸۲	گفتار چهارم: اجرا مجازات حبس
۸۴	ضمائم
۸۹	منابع و مأخذ

پیشگفتار

بررسی و شناخت عوامل جرم را و مقابله با آن، از جمله مسائلی است که در بحث وقوع جرم و چگونگی پیشگیری از وقوع آن همواره مد نظر بوده است. اندیشمندان حقوق کیفری از دیرباز درصدد فرصتی برای پاسخ به این مسأله بوده اند که با شناخت عوامل جرم را و تدابیر و اقدامات لازم زمینه‌های ارتکاب جرم را از بین برده و یا به حداقل برسانند. مطالعه پژوهش‌های جرم‌شناسان نشان می‌دهد که پیدا کردن زمینه‌های جرم و بررسی آن از مهمترین اقدامات این دسته از اندیشمندان بوده است. آنها عوامل متعددی را به عنوان زمینه‌های ارتکاب جرم در نظر گرفته اند که می‌توان به مسائل ژنتیکی و زیست‌شناسی، اقتصاد، عدم تربیت و آموزش صحیح، بی‌عدالتی، جبر جامعه و ... اشاره کرد. هرچند عوامل فوق بسیار حائز اهمیت است، ولی همواره باید توجه داشت که این عوامل در کنار سایر عوامل باعث ایجاد انگیزه و قصد مجرمانه در فرد می‌گردند. اما مسلماً فردی که قصد مجرمانه پیدا می‌کند، همیشه نمی‌تواند انگیزه خود را به منصف ظهور برساند. آنچه که به ذهن ما در انجام بزه، یاری می‌رساند، فرصت‌ها و شرایط مساعد برای ارتکاب جرم است. به عبارت دیگر تا زمانی که فرصت ارتکاب آسان و بی‌دغدغه جرم از یک طرف و نیز عدم حفاظت و حمایت فیزیکی از بزه دیده یا موضوع بزه از طرف دیگر، برای مجرم، وسوسه ارتکاب جرم با ریسک بسیار پایین فراهم می‌سازد، نمی‌توان از وقوع بزه توسط بزه کار جلوگیری کرد. بسیار اتفاق می‌افتد که در این حالت، مجرم فقط از ارتکاب جرم در نقطه خاص می‌گذرد، ولی مطمئناً به دنبال نقطه مناسب دیگری جهت انجام فعل مجرمانه خود می‌رود؛ به گونه‌ای که امکان وقوع جرم مورد نظر وی، با خطرات و هزینه‌های کم‌تری وجود داشته باشد. لذا جرم‌شناسان به نتایج زیادی درباره نقش تأثیر آن بر رفتار انسان دست پیدا کرده‌اند. انسان محصول محیط، بیولوژی و تعامل این دو با هم است. عوامل فیزیکی گوناگون از قبیل سر و صدا، آب و هوا و فضاهای محصور شده، به طور مداوم بر انسان تأثیر می‌گذارد. بنابراین می‌توان محیط را یکی از عواملی دانست که نقش بسیار تعیین‌کننده‌ای در شکل‌گیری رفتار انسان دارد. از این رو با شناخت تأثیر محیط بر انسان و استفاده از علوم مختلف، می‌توان اقدام به طراحی مناسب کرد. امروزه افزایش میزان جرم و جنایت، جرم‌شناسان را به فکر

دستیابی به راه حل مناسبی در راستای پیشگیری از جرم انداخته است. مسلماً پیشگیری از جرم از طریق نظریه فضاها قابل دفاع نقش تعیین کننده‌ای در کاهش فرصت‌های جرم دارد. اما نقشی که دادستان یا مدعی العموم دادسرا در فرآیند پیشگیری از جرم دارد: این است که وی بر اساس پیشگیری ثالثیه یا قضایی یک تعبیر صفت کیفری را به معنی تنبیهی در نظر می‌گیرد و پیشگیری از طریق تنبیه و سزادهی را بحث محوری خود قرار می‌دهد و بر این اساس تدابیر را از طریق سیستم عدالت کیفری یا سایر سازمان‌های دولتی یا عمومی و با حتی افراد جامعه مدنی اعمال می‌گرداند. چرا که؛ دادستان با به رسمیت شناختن شیوه‌هایی مانند تعویق، تعاقب تعقیب دای کیفری و یا تعلیق اجرای کیفر به دنبال کاستن زمان استقرار بزه کاران در قلمرو عدالت کیفری هستند. بنابراین مطابق این معیارها دادستان اختیار دارد تا با توجه به وضعیت فردی و محاطی بزه کار، رفتار بزه دیده (پیش و پس از وقوع جرم)، شدت و وخامت جرم و واقعیت‌های جامعه نسبت به پاسخ دهی به بزه کاری تصمیم گیری نماید. از این رو، این کتاب در سه فصل تنظیم گردیده است. فصل اول شامل واژه شناسی، مفهوم و طبقه بندی پیشگیری از جرم و فصل دوم به بحث پیشگیرانه دادستان در مرحله پیشینی و پسینی وقوع جرم و فصل سوم آن به پیشگیری از جرم در بنای تقسیم بندی جرم شناسی پرداخته است.